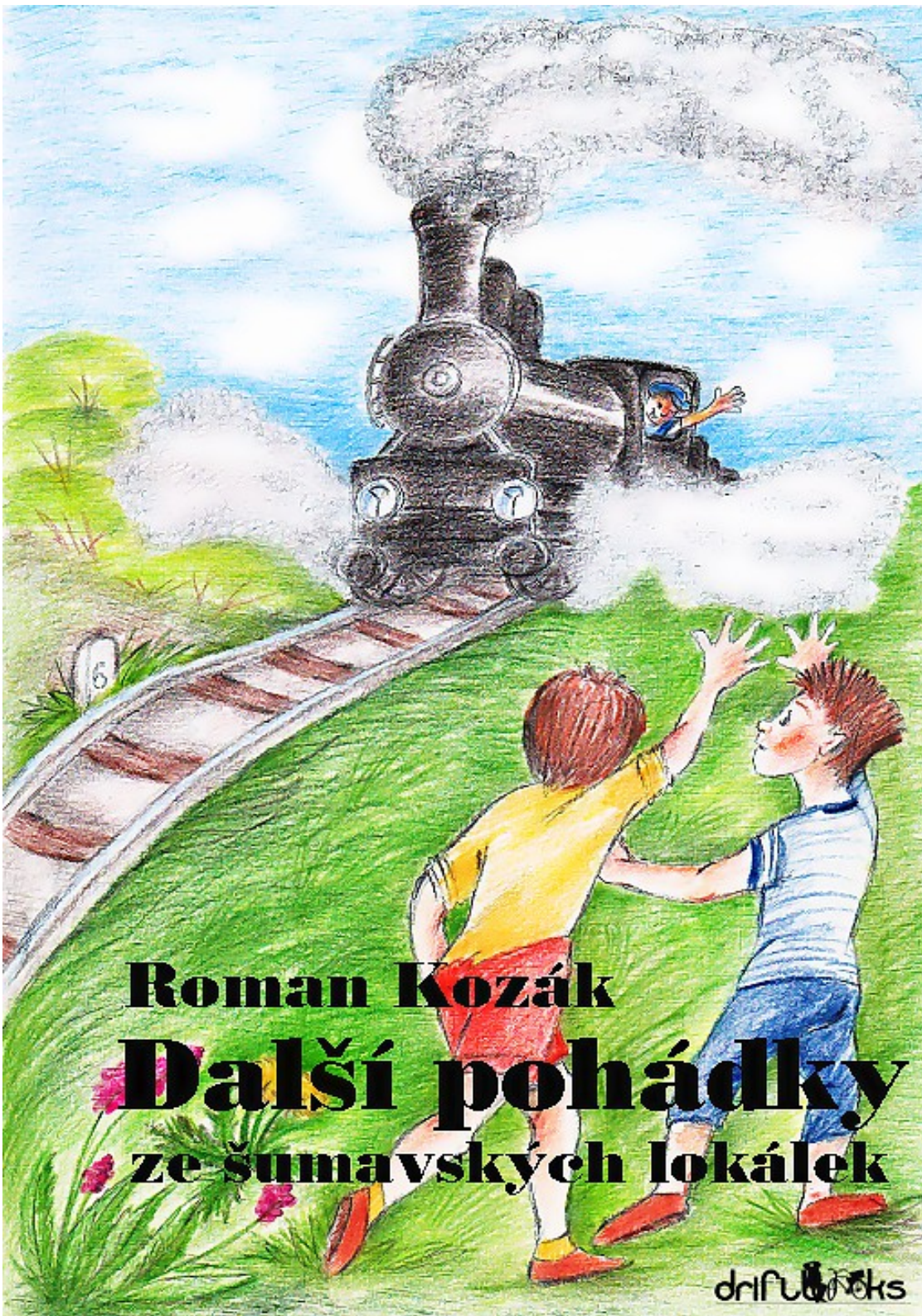

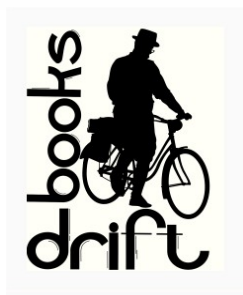
Roman Kozák

Další pohádky ze šumavských lokálék

DALŠÍ POHÁDKY ze šumavských lokálek

ROMAN KOZÁK

Roman Kozák

Volary 2015

Vydalo

Nakladatelství Petr Čmerda - DriftBooks

Tolarova 355, Volary

jako e-knihu No. 11

rok vydání 2015

(pouze elektronické vydání)

odpovědný redaktor: Petr Čmerda

ilustrace: Jarmila Kůsová

Roman Kozák © Volary 2005, 2015

ISBN 978-80-87741-33-7 (Formát ePub)

ISBN 978-80-87741-34-4 (Formát Mobi)

Plnou parou za pohádkou...

Dočista každé nádraží mívalo dříve nejenom koleje a výhybky, ale i lampárnu. I ta nejmenší stanička musela mít tajemnou místnůstku, která se odemykala velikým zubatým klíčem s cedulkou Lampárna.

Do lampárny se vstupovalo večer za soumraku a ráno po rozbřesku. Dvířka do lampárny vrzala – škrrrk! skřřrk! – a za nimi houstlo šedočerné přítmí. Uprostřed šera stával sud s petrolejem, kartáče a štětky, hadry s pucvolí, nízké štokrle – a všude kolem nespočet luceren, lamp, kahanců a svítlen všeho druhu.

Právě tady se totiž plnily návěstní lampy petrolejem a jejich knoty seřizovaly tak, aby vydržely na semaforech a ve výhybkách svítit celou noc. Právě tady se pak po ránu cídila jejich začouzená skla.

Na lampárně sloužíval vždy ten železničář, kterému po létech služby zdraví již nedovolovalo řídit vlaky, velet posunu či střežit trať. Ledacos pamatoval a nedlouho před penzí rád vzpomínal na to, co všechno ve službách okřídleného kola zažil, viděl a slyšel.

Na lampárně jste nevyřídili nic, zato jste se tu dozvěděli ledacos. Ne v dopravní kanceláři a ne ve vlaku, nýbrž právě na lampárně bylo vždy nejvíc času na to, probrat co všechno se kde stalo během služby ve stanici, na vlcích i na trati. A to do všech podrobností a maličností, i těch zdánlivě nedůležitých.

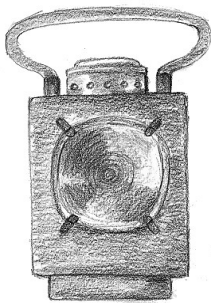
Ten, kdo sloužil na lampárně, si vždy udělal chvíli na to, aby vás v klidu a beze spěchu vyslechl. A když se máte komu vypovídat, hned se vám uleví. Nebylo člověka, který by z lampárny odešel bez rady či bez toho, aby nevyslechl příběh.

Příběh o tom, že den nezačíná svítáním a nekončí soumrakem, že světla luceren vedou vlaky temnou nocí od semaforu k semaforu a od stanice ke stanici, ta-dam ta-dam, ta-dam, ta-dam, zelená Volno, červená Stůj!– a také vyprávění, jak všechny vlaky jednou dojedou na konečnou...

Petrolej na dráze dosloužil; elektrické světlo je jasnější a pohodlnější. Dodnes však jsou na mnoha nádražích kdesi v koutě tajemné dveře do místnosti bez oken či někde stranou věkovitá kůlna s pavučinou na omšelých trámech. Ne, nikdo tam neslouží. Ale dodnes tu leckde visí staré, léta nepoužívané lampy a lucerny.

V jejich sklech se dodnes zrcadlí příběhy a vyprávění, které voní párou, rachotem výhybek a cinkáním nárazníků. A také – ano – i pohádky.

Na šumavských lokálkách zůstalo starých lampáren hned několik. Tušíte, o čem si v nich staré lampy a lucerny vyprávějí? Napadne vás, jaké pohádky se v nich ukrývají? Tak víte co? Pojd'te za mnou a já vám je povím! Stačí jen otevřít dveře: škrrrk, skřřrk...

O výpravčím s ploutvemi

Časy se mění a dneska už ani zvířátka nevystačí s tím, co uměla ve starých pohádkách. Medvědi se tak museli naučit jezdit na motorkách, sojky létají do televize natáčet večerníčky – a taky kapři se musejí nějak živit.

Kapr Kuba z rybníka u Dívčic se takhle rozhodl, že se stane výpravčím. Vlaky se mu líbily odmala, akorát si netroufal na rychlíky, které si to kolem

Bezdreva hnaly k Ražicům a dál jako voda z protržené hráze. A protože mu ani velká horka nedělala dobře, není divu, že po dokončení drážní školy zamířil na šumavské lokálky. Volné místo by tam pro něho i bylo, ale přece jenom, považte: výpravčí kapr? Na ředitelství vůči rybám panovala pořád ještě nedůvěra.

„Umí takový kapr vůbec mluvit?“

„Vystudoval přece drážní školu,“ obhajoval Kubu přednosta stanice.

„Hm, dejme tomu; ostatně jistá mlčenlivost není na závalu; dotyčný aspoň povede pouze stručné služební hovory a nebude se do telefonu zdoluhavě vyke-..., pardon, vypovídat,“ mudroval inspektor z ředitelství, aby nakonec rozhodl: „Ale stejně bych ho rád osobně přezkoušel.“

A tak dostal Kuba volnou jízdenku a s ní předvolání na

ředitelství ke zvláštnímu pohovoru. Ten ovšem netrval nijak dlouho, protože Kuba ho lehce zvládl levou zadní, myšleno ploutví. Hned na začátku si vyžádal tu nejtěžší otázku a vůbec nad ní nezaváhal. Zněla „Jaké kuličky jsou nejkulatější?“ a Kuba ji zodpověděl docela snadno: „Ty nejkulaťoulinkatější!“ – a aby nebylo o jeho schopnostech pochyb, zopakoval pěkně zvučně: „Přece ty nejkulaťoulinkatější z nejkulaťoulinkatějších mezi nejkulaťoulinkatějšími.“

Páni z ředitelství jenom nadzvedli obočí a rázem otočili: „Myslím, kolegové, že takový výpravčí kapr je pro naše dráhy pravým požehnáním. Považte, kupříkladu, že si v každé situaci dokáže zachovat chladnou hlavu,“ pravil jeden z inspektorů.

„Ano, ovšem, zajisté!“ přikyvoval druhý. „A také v situaci, kdy nastanou záplavy či povodně, se bude cítit jako ryba ve vodě.“

„Tak, tak,“ potvrzoval předseda komise a právě na něho se Kuba osmělil obrátit s žádostí, aby byl přidělen ke službě do stanice, která leží u vody. „Řeka, rybník, jezero, tůň – to je mi vcelku jedno,“ vrtěl kapr ploutví a drbal si šupiny.

Páni z ředitelství nebyli proti, ale nebyli by to páni inspektoři, kdyby si nedali podmínku. „Dobře, Kubo, dobře. Ale musíš být víc než jenom výpravčí.

Musíš být dobrý výpravčí!“

„A jak se pozná dobrý výpravčí od obyčejného výpravčího?“ zeptal se Kuba.

„Tak na to už musíš přijít sám,“ řekli mu páni z ředitelství a tím byl pohovor u konce.

Kapr Kuba se vracel domů a přemýšlel. Dobře věděl, že mít jenom školu nestačí. Zácvik ve stanici ho ke službě jistě dostatečně připraví, ale spoustu znalostí a zkušeností bude

muset pochytit od starších kolegů, z vyprávění na lampárně nebo z řeči v hytláku.

A protože Kuba chtěl vědět co možná nejvíc, rozhodl se vypravit za skřítkem Vechtrovníkem. Ano, za tím skřítkem Vechtrovníkem, který jako dobrý duch dohlíží na všechny vlaky, železničáře a výhybky na šumavských lokálkách ve dne v noci.

Našel ho za skladištěm u koleje číslo pět a bez dlouhých okolků ho poprosil o radu.

„Chtěl bych být dobrým výpravčím, víš, skřítku? Abych si mohl vybrat staničku, třeba jen docela malou, hlavně jen aby byla u vody. Složil jsem

zkoušky, leccos už umím, budu se snažit, klidně si vezmu všechny služby na vánoce, víš, na vánoce budu raději v dopravní kanceláři než někde jinde ...“ brebtal Kuba páte přes deváté, až ho musel skřítek Vechtrovník přerušit.

„Pomalu, Kubo, pomalu. Rozumím ti a možná bych ti trochu pomoci i mohl,“ souhlasil skřítek a okřídlená kola na límci jeho pláště se zablýskla. „Ale napřed si tě vyzkouším.“

Odvedl si kapra stranou a v šeru lampárny ho usadil na rozvrzané štokrle.

„Proč má výpravčí zelenobílou výpravku a ne plácačku?“

„To je jednoduché: protože vlak se neplácá; vlak se vypravuje!“

„Máš pravdu, Kubo, to nebylo těžké. Ale víš, co a jak si navzájem přejí železničáři?“

„Vím. Přece: Stále zelenou! Do nového roku hodně páry! A život bez bludných výhybek,“ sypal ze sebe kapr.

„Dobře, Kubo. A konečně moje poslední otázka: Kde vlaky dávají dobrou noc?“

„Přece tam, skřítku, kde se život řídí počasím, sluncem a houkáním motoráku, které tolik ladí se šuměním staletých stromů, s vůní horských luk a se šploucháním vln Vltavy, Blanice, Otavy a Volyňky. Vlaky dávají dobrou noc tam, kde je dobře jim i lidem; tam za devatero výhybkami, desatero semaforey a jedenáctero lampárnami; tam, kde se nádražní lucerna rozsvěcí zároveň s Večernicí. Jako tady u Vltavy, Blanice a Otavy.“

Skřítek Vechtrovník poplácal kapra po hřbetní ploutvi a uznale zamručel.

Ovšem Kuba se zavrtěl: „Ano, skřítku, to všechno vím. Jenom pořád netuším, jak se pozná dobrý výpravčí?“ zeptal se a přitom se rozpačitě drbal ploutví.

„Nuže! Dobrý výpravčí si kromě všech svých povinností ve stanici a u vlaku dokáže ještě navíc všimnout i toho, jestli to slečně průvodčí sluší jako vždycky, kdo ze známých sedí ve vagónu a kdo mu mává – a přidat za vlakem úsměv. Nebo radši dva.

A když se na kolejích něco zamotá, musí vymyslet, jak celou patálii rozmotat a vyřešit. Zkoušky na výpravčího platí jako zkoušky na kouzelníka.

Červená čepice toho musí umět, dělat a znát hodně, spoustu, nemálo a moc.

Ale ani to ještě pořád není všechno. Opravdu dobrý výpravčí totiž vedle toho všeho musí – a to hlavně, Kubo – musí mít tuhle práci i rád.“

„Rád? – Aha!“ pochopil kapr. „Tak to se mi bude líbit v každé stanici: u vody i na kopci, ve městě i v lese, že ano?“

„To si piš!“

O nejhezčí lokálce na světě

To vám jednou bylo na perónu v Černém Kříži hádání! Červený motorák se dohadoval s parní mašinkou, která lokálka na světě je nejhezčí.

„Myslím že ta, co po ní jezdí vlaky nejrychleji“, mínil motorák.

„Ale jdi! Po lokálce se přece nejedí nejrychleji,“ opravila ho mašinka. „Po lokálce se jezdí jenom tak rychle, abychom nepřejeli srnku s koloušky a abychom neujeli dětem, co dobíhají na vlak.“

„Aha,“ přikývl motorák. „Tak to bude nejhezčí lokálkou jistě ta nejbarevnější. Ta, kde mají červené motoráky, žluté drezíny, zelené vagóny, růžové kytky na peróně, a vůbec co nejvíc barevných světel na semaforech.“

„Taková barevná lokálka by se mi moc líbila,“ přikyvovala parní mašinka a souhlasně zabafala baňatým komínem. „Jenomže já jsem už mockrát slyšela, že nejhezčí tratí je ta, co kolem ní roste nejvíc hub. Hříbků, křemenáčů a kozáků. A lišek, abych nezapomněla. Tou vůbec nejhezčí tratí je jistě ta, kde jsou houby vidět rovnou z okénka vlaku. Slýchám to od cestujících rok co rok.“

Motorák pokrčil nárazníky: „Nu, možné to je. Houbařů s námi jezdí opravdu hodně. A možná ještě víc.“

„Nejhezčí tratí je ta, na které není žádná bludná výhybka,“ zavrzel zničehonic starý pražec, který tohle dohadování celou dobu poslouchal.

„Právě naopak!“ vložil se do sporu semafor a prudce máchl ramenem. „Právě trať s bludnou výhybkou je ta nejhezčí. Ta je totiž pohádková!“

A to už se přidalo celé nádraží v Černém Kříži.

„Nejhezčí tratí je ta, co se po ní jezdí na výlety!“ snažila se všechny překřičet výhybka číslo pět.

„Ano, na výlety. A taky k babičce!“ podpořila ji cedule nad perónem.

„A nebo ta, kde mají nejpohodlnější vagóny,“ zaskřípala dřevěná lavice z čekárny.

„Mně se zase líbí takové lokálky, kde mají nejhezčí průvodčí,“ přidal se kandelábr lucerny.

„Neměli bychom raději zatelefonovat panu výpravčímu? Ten ví přece všechno,“ zafuněla ztěžka váha z úschovny.

„Kdepak, to je složitá a zapeklitá věc. Třeba tu nejhezčí lokálku ani nejde najít,“ chtělo se blýsknout okénko od pokladny.

„A to bych se na to podíval,“ rozhorlil se starý pražec. „Jsme tady všichni od dráhy a že bychom na to nepřišli? Zatím jsme si dokázali vždycky poradit se vším!“

„A to je pravda. Pravda pravdoucí,“ přikyvoval ramenem semafor. „Ale nebude od věci zeptat se i někoho dalšího. Víc hlav, víc rozumu.“

„Já jsem pro,“ zarachotila výhybka číslo tři. „Za chvíli přijede vlak od Nového Údolí. Zeptáme se u něho.“

Ozvalo se houknutí, kolejnice zadrnčaly a vlak byl tu.

Průvodčí od údolského vlaku naklonil hlavu a po chvílce

povídá: „Hm, touhle otázkou jste mě překvapili. Ale když tak nad tím přemýšlím, já mám nejradši vždycky zrovna tu trať, kde vlak jede včas a kde mi službauteče v klidu a bez starostí.“

Strojvedoucí údolského vlaku také poslouchal a usoudil, že půvab lokálek dělá okolní kraj. „Musí být na co koukat! Nejhezčí lokálka vede nejhezčí krajinou! Jen se rozhlédněte; kde jinde uvidíte takové čisté potoky a řeky, kde jinde uvidíte tolik lesů a šťavnatých horských luk, kde jinde žije kolem kolejí tolik srnců a jelenů jako právě tady? Všechny lokálky tady na Šumavě i dole pod Šumavou jsou pěkné. Ale jednu jedinou vybrat nedovedu.“ Pak zahoukal a odjel k Volarům.

„Tak to nám moc nepomohli,“ bručel si motorák pod nárazníky. „Co teď?“

„Podívejte, kdo vystoupil!“ ozvala se parní mašinka a radostí pískla. Všichni se podívali k první koleji.

„To je starý pan přednosta. Jestli ten nebude znát nejhezčí lokálku, tak to už pak nikdo,“ řekla mašinka a popojela ke starému pánovi.

Pan přednosta mašinku vyslechl a k překvapení všech přihlížejících se lehounce usmál.

„Tak vy hledáte nejhezčí lokálku? Ale to nemusíte. O nejhezčí lokálce se přece dávno ví.“

Motorák překvapením heknul, pražec ohromením zavrzel a mašinka nedočkavostí zabafala.

„A která z tratí, pane přednosto, to tedy je?“ vyhrkl semafor.

„Je to některá z těch našich, šumavských?“ nemohla se dočkat odpovědi výhybka číslo pět.

„Mno, mohla by jí být i některá z nich...“ napůl souhlasil starý pán.

„Tak už nám to, pane přednosto, prosím prozradte!“

škemrala lavice z čekárny.

„Nu, myslím, že byste na to po čase přišli i vy sami,“ pokýval hlavou pan přednosta a rozhlédl se po nádraží.

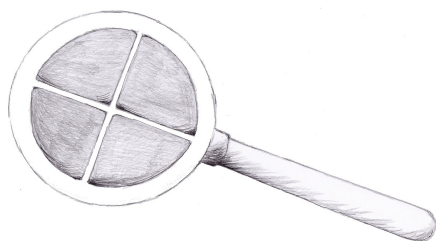
„Nejhezčí lokálkou je přece ta, kterou jezdí nejspokojenější cestující. Takhle jednoduché je to.“

„Ale, pane přednosto, to pak může být nejhezčí lokálkou kterákoliv ze všech těch, co známe,“ podivil se motorák.

„Třeba i ta docela nejkratší.“

„Ano,“ přikývl starý pán. „I tahle.“

Obsah

DALŠÍ POHÁDKY.....	2
O výpravčím s ploutvemi.....	7
O nejhezčí lokálce na světě.....	12
O tunelu.....	17
O mašince, co pořád zpívala.....	22
Pohádka o houbovém vlaku.....	27
Jak se Jeník bál jezdit vlakem.....	32
O zastávce na znamení.....	38
O rozhledně naležato.....	44
Jak jeli sněhuláci vlakem.....	48
O zaláskované mašince.....	54
O AUTOROVI.....	61
Bibliografie:	62
Již vyšlo:.....	63
Také vyšlo:.....	67
UKÁZKA Z E-KNIHY:.....	68
Nabídka e-knih z nakladatelství DriftBooks.....	74

O AUTOROVÍ

Roman Kozák, narozen 18. září 1965 v Podbořanech, žije od roku 1988 v šumavských Volarech.

Profesí výpravčí, člen Stifterova pošumavského železničního spolku, v okolí šumavských lokálek znám též jako nástěnkář, velocipedista, houbař, fotograf, recesista a milovník zapomenutých časů... Jeho velkým koníčkem (krom psaní) je putování po šumných krajích (nejen šumavských).

Bibliografie:

Srdce Vltavy

Příběhy schované v žule

Pohádky ze šumavských lokálek

Karel Čapek a Černý Kříž aneb Čas dlouhý, čas šumící

Neznámá válka pod Boubínem aneb Místo činu: Volary,
Deutschböhmen, 1918

Hotelový sluha u každého vlaku

Nové Údolí aneb Vyprávění nejen o kolejích přes hranici

Volary 130 let městem

Další pohádky ze šumavských lokálek

Volarsko – edice Zmizelé Čechy

Volary, vlídná tvář Šumavy

Pasov, zpáteční

Šumavské romance

Nositelé jízdního řádu

Šumavská přicházení

<http://romankozak.vesele.info/>

Již vyšlo:

Jaroslav Pulkrábek

Šumavské povídání aneb Co v kronikách nenajdete

Ilustrace: Marie Petrmanová

Pověsti a báje z našeho okolí, které píše Jaroslav Pulkrábek, vycházejí dlouhodobě v sobotní příloze Prachatického Deníku. Padesát tajuplných, dobrodružných, ale i humorných příběhů, spolu s nádhernými ilustracemi Marie Petrmanové, nyní najdete v e-knize Šumavské povídání aneb Co v kronikách nenajdete. Výběr převyprávěných pověstí a autorských příběhů ze Šumavy autenticky zobrazující prostředí, život i mentalitu lidí v časech jenž smetlo nemilosrdné koště dějin.

ISBN 978-80-87741-00-9 (Formát PDF)

ISBN 978-80-87741-01-6 (Formát ePub)

ISBN 978-80-87741-02-3 (Formát MobiPocket)

www.driftbooks.eu

TAKÉ JAKO TIŠTĚNÁ KNIHA

Jaroslav Pulkrábek

Šumavské povídání aneb Co v kronikách nenajdete

* * *

Tištěná verze e-knihy Šumavské povídání aneb Co v kronikách nenajdete Jaroslava Pulkrábka – obohacená o několik ilustrací Marie Petrmanové a o čtyři pověsti – vyšla na jaře roku 2014 v českobudějovickém nakladatelství Kopp.

Přečtete si, co o knize píše volarský spisovatel Roman Kozák:

* * *

Šumavu lze poznávat s batohem na zádech anebo s Pulkrábkem ve čtečce. Prostor mezi Klostermannem a Stifterem zaplňuje Jaroslav Pulkrábek z hornovltavické fary po dvou elektronických prvním tištěným souborem šumavských příběhů, pověstí a vyprávění...

(...) Tenhle klasik Pulkrábkovic vedle toho hledá, sbírá i vytváří příběhy, jak se na Šumavě žilo a žije. Občas se v tom, pravda, poznáme a jindy zase dohadujeme, je-li v tom více víry v Pánaboha nebo lesní moudrosti, zkušeností předků či toho, co se po staletí odehrává a semele mezi dnem šumavské slatě a výškou šumavského nebe.

Tenhle současný klasik používá jazyk úsporný jak záseky, jimiž

šumavský dřevorubec (a jím dotyčný také byl!) kácí boubínský smrk, jeho vyprávění jsou srozumitelná jako klekání, co se rozléhá ze šindelové zvoničky, přičemž Pulkrábkovy příběhy klapou po cestě mezi starou Šumavou a dneškem úplně stejně jako kdysi dřeváky po cestě od horského kostelíka k chalupě v údolí Křemelné, Volyňky či některé z Vltav.

S Jaroslavem Pulkrábkem plyne čas docela jinak; ani ospale ani hekticky, ale zrovna tak akorát, po šumavsku. A stejně tak tenhle vousatý mladík žije i píše. A když je smutný nebo naštvaný, zajde do cukrárny pod zámek a poručí si velký zmrzlinový pohár. Ano, není třeba dělat velké věci; stačí dělat ty malé, zato s velkou láskou.

S doporučením Roman Kozák

* * *

KNIHU VYDALO:
Nakladatelství KOPP
Šumavská 3, České Budějovice
ISBN 978-80-7232-465-1

www.kopp.cz

Jaroslav Pulkrábek

Šumavské povídání aneb Co v kronikách nenajdete 2

Ilustrace: Marie Petrmanová

Pověsti a báje z našeho okolí, které píše Jaroslav Pulkrábek, vycházejí dlouhodobě v sobotní příloze Prachatického Deníku. Padesát tajuplných, dobrodružných, ale i humorných příběhů, spolu s nádhernými ilustracemi Marie Petrmanové, nyní najdete v e-knize Šumavské povídání aneb Co v kronikách nenajdete. Výběr převyprávěných pověstí a autorských příběhů ze Šumavy autenticky zobrazující prostředí, život i mentalitu lidí v časech jenž smetlo nemilosrdné koště dějin.

ISBN 978-80-87741-00-9 (Formát PDF)

ISBN 978-80-87741-01-6 (Formát ePub)

ISBN 978-80-87741-02-3 (Formát MobiPocket)

www.driftbooks.eu

Také vyšlo:

Roman Kozák

**Příběhy schované v žule
aneb
Vyprávění o volarských božích mukách**

Stačilo pár desetiletí, a byla zapomenuta jména venkovských usedlostí, lesních křižovatek i celých měst. Pro lidi, kteří přišli do opuštěných šumavských vsí, jako by historie tohoto koutu světa nikdy neexistovala. Báli se jí jako přízraku, který není radno křísit k životu. Neuměli si přečíst švabachem psanou kroniku nalezenou na půdě, neznali jména světců, kteří chránili jejich domy...

Kniha vychází opět po osmnácti letech s upraveným a aktualizovaným textem.

ISBN 978-80-87741-03-0 (Formát PDF)

ISBN 978-80-87741-04-7 (Formát ePub)

ISBN 978-80-87741-05-4 (Formát MobiPocket)

www.driftbooks.eu

UKÁZKA Z E-KNIHY:

Země zamyšlená 1 – Ladislav Stehlík

ZE ŠUMAVSKÉHO PODLESÍ

*Svatý Vojtěch na vršíčku,
Svatá Máří v dolině,
počkej na mne, má panenko,
až já půjdu z Volyně.*

*Počkám na tě, můj Pepíčku,
v Nišovicích na mostě,
snad nám zatím rozmarýna
k naší svatbě doroste.*

*Od Volyně do Malenic,
od Malenic do Zálesí,
až my budem svatbu strojit,
bude tančit celá ves...*

Strohý obrys Boubína vedl mne jižně od Strakonice po vlnách kopců drsnátou, málomluvnou krajinou směrem k Volyni. Dole pod olšemi přeskakovala voda hladké kamení, měníc se co chvíli ve vymrštný pstruží hřbet, a na žitných políčkách plál z

prořídleho nízkého obilí chudoučký planý mák. Kopky sena už hnědly na zatopených lukách, přibývalo pahorků i pastvin, odkud se rozléhalo hlasné kejhání početných husích hejn. Až z Plzně si jezdí v podjarním čase ženy železničářů k Volyni pro housátka. Žlutoučká jako kanárci je přenášejí babičky v košících. Šátkem přikrytá, z kouzle na první travičku, a sotva se u plotů objeví první kopřivy, už je děti šhubají pro malé štěbetalky. Několik učedníků předjelo mne na kolech; jistě spěchají do průmyslové školy volyňské, kde se učí truhláři i tesaři, jejíž výstavnou budovou se toto město právem chlubí.

Malý vláček udýchaně skanduje svou každodenní říkanku: „Do Volyně, pomaloučku, do Volyně...”

*Lokálko kašlavá, vid', leze se to stěží,
z doliny ke městu, jež mezi vrchy leží,
vid', těžko leze se do kopců zelených,
které jsou kolébkou a město dříme v nich.*

Satirik Václav Lacina poškádlil touto žahavkou veršů několik svých volyňských vrstevníků – ale ani tentokráte neví jeho srdce o hněvu. Miluje tajně tuto krajinu a jako každý zamilovaný, i on se nerad přiznává k své lásce. Co se však škádlivá, rádo se má...

Údolím Volyňky se kolébával známý komediantský vůz krajináře Aloise Kalvody, z něhož tento malíř namaloval volyňské náměstí s renesanční radnicí, jejíž štítová zdobila Lhotova sgrafita, věžička ani její podloubí nejsou bez půvabu, stejně jako šplouchání kašny v dusném bezvětrí u chladivého stínu kvetoucích lip. I Ota Bubeníček, žák Mařákův, zajíždíval

do Volyně k profesoru vysokého učení technického Jindřichu Svobodovi a namaloval zde více obrazů. Rybníčná tichost jednoho volyňského motivu zlákala jiného mařákovce, Josefa Holuba z Kralup, aby ji barevně vyjádřil svým lyrickým pojetím. Barokní sousoší českých patronů pietně renovovali zdejší rodáci bratři Boháčové.

Jejich otec Maxmilián Boháč, rodák volyňský, vyučil se zamlada u píseckého malíře pokojů Mildeho právě v době, kdy byl jeho spoluúčnem synek mlrotického písaře Mikoláš Aleš. Po vyučení se usadil ve svém rodišti, oženil se s místní cukrářskou dcerkou, ale tenkrát malíři v zimě nepracovali a do rodiny se vkrádala nouze. Tehdy mu poradil volyňský poštmistr Prokop, aby koupil mechanické divadlo s cyklorámou, s laternou magikou a velkým stanem od Francouze Beniho. Divadlo však bylo v carském Rusku; peníze na radu poštmistra půjčila volyňská záložna a uvalila dluh na nedávno postavený rodinný dům. Malíř odjel do Ruska, divadlo koupil, později přijela za nim manželka, která nechala dva syny u babičky cukrářky. Když se po dvou letech vrátila do Volyně, narodil se jí třetí syn. Manžel mezitím jezdil s „Balkánem“, jak se jeho podnik nazýval, po širé matičce Rusi, měl i svou vlastní kapelu a k přepravě potřeboval dvanáct for. Nepočítal však s tehdejšími nesjízdnými cestami přes močály, vyztuženými kulatinou, ani s drsnými mrazy a vysokými závějemi, které znemožnily každou dopravu. Když už došly peníze a nebylo na výplatu ani hudebníkům, ani ostatním zaměstnancům, vyčerpán a ochuzen odjel z Ruska. Ve Vídni zahodil revolver do Dunaje, prodal balíky čaje a za stržené peníze si koupil jízdenku do Budějovic. Odtud šel pěšky do Volyně. Když ruský notář prodal celé divadlo a odečetl výdaje za jeho uskladnění, poslal

celý jeden zlatý bývalému majiteli do Volyně.

Ten se zase vrátil k řemeslu, vyučil mu i svého nejstaršího syna Maxmiliána, který po vyučení odjel za strýcem do Vídně. Tam se stal prvním dělníkem u dvorního malíře a po čase vykonal zkoušku na vídeňské Akademii výtvarných umění. O prázdninách šel dělat řemeslo, aby si vydělal peníze na studium a mohl na studiích podporovat i bratra Aloise, rovněž malíře. Maxmilián přešel později do Prahy k profesoru Hanuši Schwaigrovi a na pražské akademii vystudoval i nejmladší bratr Josef sochařskou školu. Usadili se v Praze a pracovali jako restaurátoři, pak si založili školu, na jejíž působení vzpomíná několik vynikajících malířů, kterým se na ní dostalo důkladného školení, než přešli na akademii. Třetí bratr Alois, šumavský Schwind, který své krajiny zalidňoval pohádkovými bytostmi, vyučoval dlouho jako profesor kreslení v Karlových Varech.

Zašel jsem do jejich rodného domu, kde z celé bratrské trojice zůstal jen Josef. Autoportrét Maxmiliánův připomínal tvář Alšovu z mladých let, jeden akt na námět jara měl v sobě něco z Preislerových pláten, ale v zjednodušeném tvarosloví, poučeném na Matissovi. Jinak celý dům působil dojmem pinakotéky a glyptotéky, muzea a čarodějnické sluje plné knih, sbírek všeho druhu a zároveň sochařské dílny. Mezi tím dva vzácní Alšové, Škréta a dokonce jeden lept Rembrandtův, přivezený z některé zahraniční cesty.

„Volyňská trojice“ je známa všem milovníkům literatury. Václava Lacinu jsme vám už představili. Dr. A. M. Píšu jistě znáte z jeho významného díla kritického, esejistického i z jeho tvorby básnické – a Jaroslav Hůlka, nadějný prozatér z družiny wolkrovské, zemřel příliš mlád, než mohl rozvinout svůj slibný

talent. Bylo by křivdou nevzpomenout i jiného významného rodáka volyňského, Dr. Josefa Kaizla, národohospodáře velmi zvučného jména.

Staré sídlo volyňské župy dělí se na vlastní město, Hradčany a Podolí. Po schodech vystoupíme k farnímu chrámu Všech svátých, vedle něhož stojí stará tvrz, přestavěná na špejchar a nyní městské muzeum. Zaujmou nás tu sbírky zkamenělin, které nashromáždil archeolog a geolog J. V. Želízko z výzkumů na Děkansském vrchu, u Zechovic i Sudslavic.

Čtrnácté století ustálilo půdorys města, rozloženého při staré obchodní cestě na levém břehu Volyňky, jehož přirozené hrazení tvořily těsně semknuté domy a brány, uzavírající náměstí v noční čas nebo v době válečného nebezpečí. Od středověku žilo v něm většinou zemědělské obyvatelstvo, které kromě zemědělství se zaměstnávalo chovem ovcí, pro nějž bylo v nejbližším okolí sdostatek rozlehlých pastvin.

Hojnost domácí vlny dala vznik soukenickým dílnám a ze všech cechů byl právě soukenický nejpočetnější řemeslnickou složkou města. Rodákům připomene domov i závan schnoucího třísla od Minibergrovy koželužny, tak charakteristický pro Volyň ze začátku století. Volyň byla nejprve zbožím královským, později se dostala pod vládu kněžské berly, kde se poddaným žilo nejlépeji. Gotika dala městu farní chrám s křížovou klenbou presbyteria a později síťovou v lodi, renesance přidala sličné průčelí šlechtických domů, zdobených sgrafitovým rejsováním, z nichž zůstal do dnešní doby jen rathaus, nejtypičtější stavba volyňská. Několik portálů a stavba residence na jižní straně náměstí, toť vše, co zbylo ze staré krásy města po velikém požáru, který je postihl v

minulém století. Z chrámového interiéru je nejzajímavější obraz hlavního oltáře Všech svatých, namalovaný vynikajícím malířem z okruhu Škřětova. Epitaf krejčího Pavla Dleska z roku 1581, zasazený do kostelní zdi, v svém rustikalizovaném tvaru ukazuje místní kamenickou práci, jíž nemůžeme upřít kus líbeznosti. Pod krucifixem klečí na jedné straně sám mistr se svými čtyřmi syny a proti němu manželka s pěti dcerami. Bývaly jistě početné řemeslnické rodiny volyňské, žijící zde v šestnáctém století...

Vydalo

Nakladatelství Petr Čmerda – DriftBooks

jako e-knihu č. 13

rok vydání 2015

Sedmé vydání

(pouze v elektronické verzi)

www.driftbooks.eu

Nabídka e-knih z nakladatelství DriftBooks

edice Šumava- Litera

- Pohádky ze šumavských lokálek – Roman Kozák
- Další pohádky ze šumavských lokálek – Roman Kozák
- Příběhy schované v žule – Roman Kozák
- Šumavské pověsti lidu Českého – V. V. Tomek
- Šumavské povídání (1, 2, 3) – Jaroslav Pulkrábek
- Země zamyšlená – Ladislav Stehlík

edice ARO

- Mé ztracené město – Pavel Brycz
- Jsem město – Pavel Brycz
- Sloni mlčí – Pavel Brycz
- Rafinerie – Jan Cempírek
- Tanec posledního dne – Jan Cempírek

Nakladatelství Petr Čmerda - DriftBooks

Tolarova 355, Volary

IČ: 637 61 386

e-mail: driftujeme@gmail.com

jako e-BOOK No. 11

(pouze elektronické vydání)

Vše o nás na

DRIFTBOOKS.EU

Sledujte nás na sociálních sítích:

Facebook, Twiter, Google+, Yahoo, Pinteres

*

naše knihy koupíte na

Databook.cz; Palmknihy.cz; Kosmas.cz; Wooky.cz

*

ukázky z našich knih najdete na

<http://issuu.com/driftbooks>

NAKLADATELSTVÍ PETR ČMERDA – DRIFTBOOKS

- * E-KNIHY
- * AUDIOKNIHY
- * SELF-PUBLISHING
- * E-PREZENTACE

WWW.DRIFTBOOKS.EU

Naše knihy vás tížit nebudou.